

MADOCSAI MIKLÓSNÉ: EMLÉKEIMBŐL

Születésem óta 1933-tól, ebben az első kerületi házban van otthonom az Ostrom utcában.

Nagyon hálás vagyok Istennek ezért a nagy lakásért. Szüleim és nagynéném, aki a Batthyány utcai polgári iskola igazgató helyettese volt, vették meg 1932-ben., amikor épült. Később nagyon sokszor segített az egyre bővülő családnak ez a szép, nagy, 4 szobás lakás. Volt, hogy tizen is laktunk benne. Amikor édesanyámat B-listázták¹ 1948-ban két szobát kiadott albérlőknek, hogy megélhetésünket biztosítsa. Nem volt könnyű az együttélés 1 konyha, 1 fürdőszoba, 1 WC mellett.

Nővéremmel a Lovas-útra jártunk játszani, télen a velünk szemben lévő jégpályára korcsolyázni. A meredek Ostrom utca remek ródli-pálya volt.

Elemibe a Bécsikapu téri templommal egybeépített evangélikus iskolába jártam.

A négy évfolyamban összesen 42-en voltunk együtt egy osztályteremben.

Nagy tisztelettel, és szeretettel emlékezem tanítóbácsinkra, Várkonyi Endrére. Iskolai életem legszebb emlékei kötődnek hozzá. Nagyszerű pedagógiával foglalkozott egyszerre a négy osztállyal. Nem büntett, hanem dícsért. A legnagyobb jutalom volt számunkra, ha a katedra előtt kezet fogott velünk, és azt mondta: „Kézfogásos dícséret!“

Itt ismerkedtem meg életem egyik legjobb barátnőjével, akivel érettségig együtt jártunk. Éva nagyon nehéz körülmények között élt. Megdöbbenő volt számomra, hogy Ostrom utcában olyan lakás is van, ahol a két szobát egy közös konyha választja el és a két szobában egy-egy család él. Fürdőszoba sem volt, a falun szokásos wc pedig az udvaron állt. Édesapja cipésmester volt. Évával nagyon jókat játszottunk nálunk vagy náluk, vagy éppen a Lovas úton.

¹ Politikailag megbízhatatlan elemek elbocsátása.

1938-ban kitört a másdik világháború. 1945-től számunkra is félelmetessé vált. Az esti légiriadó idején sötétben kellett lebotorkálni a pincébe. Akkor tanultam meg, hogy a lépcsőház két hosszabb szakasza 9-9, a rövidebb 6 lépcsőfokból áll. Lefekvéskor csak félig vetköztünk le, hogy gyorsan tudjunk cipőt, kabátot húzni, ha megszólalnak a szirénák. Előfordult, hogy órákig szorongtunk a pincében, mire megszólaltak a légiriadót lefújó szirénák. Nővérem mindig lehozta magával a bibliáját. A lakók körülültek minket és szívesen hallgatták Isten igéjét.

Amerikai és angol repülők bombázták Budapestet. A férfiakat légoltalmi kiképzésre kötelezték, hogy készen álljanak szükség esetén a mentési munkálatokra.

Édesapám teljes légo felszerelésben áll a bank kapujában, ahol igazgatóhelyettesként dolgozott. Oldalán gázálarc van.

1944 karácsonyán elkezdődött Buda ostroma. Leköltöztünk a pincébe.

Édesanyám nagyon féltett minket, és egy tűzszünet alkalmával fölküldött a Bécsi kapu téri evangélikus templom alatt lévő barlang-óvóhelyre. Itt befogadtak minket. Fekhelyünk egy lelógó szikla alatt volt. Az alá kellett bemászni. A barlang egyik mélyedésében volt egy vödör, amit vécének használtunk.

A gyülekezet lelkésze, Sréter Ferenc minden este maga vitte föl és ürítette ki. Segédlelkészével, Bagár Ivánnal a Kapisztrán téri víztározóból hordták nekünk a vizet. Egy alkalommal mindketten megsebesültek, Feri bácsi könnyebben, de Iván bácsi súlyosan. A Szikla kórházba került. Később, nővéremmel meglátogattuk. Sajnos nem tudtak segíteni rajta, szépszisben meghalt.

Egy heti barlang-óvóhelyi tartózkodásunk után nővérem kijelentette: „Ha házunkat lebombázzák és szüleink meghalnak, akkor haljunk meg mi is velük együtt. Menjünk haza!”

A további heteket az Ostrom utcai pincében töltöttük. Élelemben nem volt hiányunk, mert édesapám, tudva, hogy hosszabb háborúra lehet számítani, bőségesen feltöltötte a kamránkat. Kis

koffert készített össze nekünk, amibe többek között egy doboz kockacukrot is tett. „Ha menekülni kell, akkor ezt vigyétek magatokkal!” Sokáig őriztem emlékként a kockacukrot.

Egyszer csak valaki bekiabált a pincébe: „Itt vannak az oroszok!” Kiszaladtunk a kapuba. A Bécsi kapu tér felől jött egy csoport orosz katona fegyver nélkül, kiabálva, énekelve. Örültünk, hogy vége a háborúnak. Még integettünk is nekik. Később már nem voltak ilyen barátságosak, fosztogattak, nőket és német katonákat kerestek. Gyakran a lakás erkélyéről kiabáltunk „patruj”¹-ért, hogy fékezzék meg a fosztogatókat. Szomorú emlékem, hogy a pincében egy néni betegségben meghalt. Egy szekrényben temették el a házunk előtti füves részen.

A legborzasztóbb édesapám elvesztése volt. Február 14-én elment meglátogatni egy ismerősünket a Batthyány utca 46-ba. A kapuban még visszaszólt: „Tíz perc múlva visszajövök.” Hiába vártuk haza. Mákos gubát ebédeltünk. Édesanyám soha többet nem készített mákos gubát.

Később egy szemtanú mesélte, hogy az oroszok az utcán heverő fegyvereket szedték össze velük. Azt is látta, hogy apám közben egy orosz katonával beszélgetni kezdett. Biztosan orosz tudását akarta kipróbálni, hiszen már hónapok óta, hetedik idegen nyelvként otthon tanulta az oroszot. Előre látta, hogy szovjet megszállás alá kerül az ország.

Évekig vártuk haza. A Vöröskereszttel is kerestettük, Végül 1958-ban holtta nyilvánítottuk.

1945-ben, a budavári kegyetlen ostrom idején az iskola teljesen elpusztult. A helyreállítása reménytelen volt. A templom is súlyosan megsérült.

Csak a kereszt maradt meg a szétlőtt torony tetején.

A háború alatt a lakásunk két belövést is kapott. Az egyik bomba szerencsére nem robbant fel, de így is lakhatatlanná vált a lakás. Ideiglenesen egy nyugatra menekült lakó lakásába költöztünk, míg a lakást mesteremberek ékszerekért lakhatóvá nem tették.

¹ Szovjet katonai rendőrség

Tavasszal elkezdődött a hivatalos romeltakarítás. Keskeny vágányú síneket fektettek le a vári utcákon végig egészen a Vérmezőig, ami akkor egy kopár, mély teknő volt, katonai kiképzésre és sportlovaglásra alkalmas terep. Csilléken szállították a törmeléket. Mi, gyerekek gyakran fölkapaszkodtunk a csillékre, és élvezettel „utaztunk” le a Széll Kálmán térig.

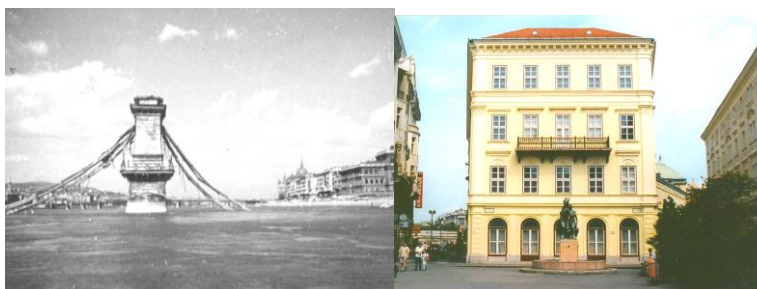
A Vérmező, amelyet a roncok és a romok teljesen feltöltöttek

Nem gondoltuk, hogy a romhalmazon kinő a fű, a fa. Ma gyönyörű park van a betemetett törmelék és a roncok fölött. Szép szimbolikus üzenet. Sokszor sétáltam itt a gyerekeimmel. Ide néznek az Attila utcai általános iskola ablakai, ahova 8 évig jártak.

A túlélést édesanyám hihetetlen hősiességgel és hittel biztosította számunkra. Nővéremmel együtt a Deák téri evagélius gimnáziumban tanultunk tovább.

A felrobbantott hidak miatt, nagy kerülővel gyalog jutottunk el az iskolába egy pontonhídon át.

A gimnáziumi éveket megszakítva, egy budai tanítóképzőben szereztem diplomát. Egy évig Pakson tanítottam, majd Pestre kerültem.

Férjemet, Madocsai Miklóst a vári gyülekezet ifjúsági alkalmain ismertem meg, aki a lelkészi hivatást választotta, és 30 éven át a Bécsikapu téri evangélikus gyülekezet lelkésze volt. 1954-ben volt az esküvőnk.

Ezzel szemben sajnos nekem nem sikerült az első kerületben munkahelyet találni. Pakson töltöttem az un. gyakorló évet. Szigetszentmiklóson két évig, majd a VIII. kerületi Práter utcai általános iskolában 32 évig tanítottam. Mind a három helyen nagyon jól éreztem magam. Nem volt abból kellemetlenségem, hogy papné vagyok, csak annyi hogy eleinte sosem kaptam Pedagógus-napi jutalmat, holott az igazgató és a szakfelügyelő is mindig megdicsérte óráimat.

A 70-es évektől ez is megoldódott. Mint osztályfőnök, kiváló Úttörővezetői kitüntetésben is részesítettek. Ezt főleg annak köszönhettem, hogy a téli szünetben és a tanév végén sokszor vittem a gyerekeket kirándulni, szánkózni, több napra turistaházakba és Gödöllői kertünkbe is.

Kolleganőim, többször fordultak hozzám, hogy imádkozzak értük problémáik megoldásáért. Hálával emlékszem arra az esetre, amikor Isten meghallgatta kérésemet, és az egyik asszonynak régen várt gyermeke született.

35 szép év után innen mentem nyugdíjba 1988 szeptemberében. 6 éves koromtól 49 éven át minden reggel iskolába mentem. Nagyon szerettem ezt az életformát. Sok szépsége és előnye volt. Szépsége, hogy mindig gyerekek és fiatalok között lehettem, akiket nagyon szerettem. A gyermeki lelkiületet így jobban meg tudtam őrizni magamban. Előnye volt a hosszú nyári, téli és tavaszi szünet és a munka változatossága.

Már 5 éves koromban elhatároztam, hogy tanítónő leszek. Babáimmal is mindig iskolást játszottam. Örülök, hogy álmom valóra vált.

Tanári munkám mellett részt vettem a budavári Schütz- kórus szolgálatában. Rendszeresen énekeltünk a Bécsi kapu téri templomban és külföldön is.

Első gyermekünk két hónapos volt, amikor 1956-ban október 23-án kitört a forradalom, amelynek reményességét a szovjetek november 4-én vérbe fojtották. Ismét a pincébe költözésre kényszerültünk Senki nem mert a lakásban maradni a lövöldöző szovjet tankok és az utcai harcok miatt. Egy jószívű udvari földszinti lakó befogadott engem a kis fiammal. A többiek a pincébe mentek. Tűzszünetek idején férjem főnt a lakásunkban főzte a rántott levest, nehogy elapadjon a tejem. Nem hiába.

Még két gyermekünk született, egy leány és egy fiú. Nagyon boldogok vagyunk, hogy mindhárman, itt Budán, a közelünkben laknak. Ma már 11 unokánk és 12 dédunokánk szeretete is körül vesz minket.

Ezen a nyáron diplománkban adtunk hálát Istennek, hogy 66 éven át nemcsak „tartós, de boldog párkapcsolatban“ éltünk.

Bűnbánattal és nagy hálaadással tekintek vissza gyönyörű szép életemre.

*Madocsai Miklósné
Glazewski Márta*